

Paratuberculose Programma

Gewijzigd per augustus 2017

1. Aan- en afmelden

1.1 Aanmelden

Aanmelden voor deelname aan het Paratuberculose Programma kan schriftelijk. Een aanmeldingsformulier is verkrijgbaar bij de diergezondheidsadministratie herkauwers van GD (tel. 0900-1770). De deelname gaat in zodra GD het aanmeldingsformulier volledig ingevuld en ondertekend heeft ontvangen en heeft verwerkt.

De basis van elk gezondheidsprogramma is de Identificatie en Registratie (I&R) van de runderen. Een correcte uitvoering van de I&R_i is dan ook een voorwaarde voor de deelname aan het programma en voor de verkrijging van de bijbehorende statussen. Alle GD-abonnementen zijn kwartaalabonnementen (een kwartaal loopt van januari tot en met maart, van april tot en met juni, van juli tot en met september en van oktober tot en met december). De abonnementen worden elk kwartaal stilzwijgend verlengd voor de duur van een kwartaal.

1.2 Afmelden

De veehouder kan zijn abonnement schriftelijk opzeggen tegen het einde van een kwartaal. Indien een UBN wordt opgeheven zal GD de dag waarop de schriftelijke bedrijfsbeëindiging bij GD is binnengekomen, beschouwen als de dag waarop het abonnement van dat UBN is beëindigd.

1.3 Facturering

De kosten voor het abonnement worden per kwartaal aan de veehouder gefactureerd.

1.4 Onderzoek

Bij alle voorgeschreven onderzoeken verwacht GD dat het juiste aantal monsters tijdig wordt ingezonden naar GD. Zie voor wijze van monsterneming ook onder punt 8.4. Indien de onderzoeksuitslag **gunstig** is, betekent dit dat er in geen enkel monster afweerstoffen tegen paratbc en/of paratbc-bacteriën zijn aangetoond. Een **ongunstige** onderzoeksuitslag betekent dat er in één of meer monsters wél afweerstoffen tegen paratbc en/of paratbc-bacteriën zijn aangetoond. Indien runderen met een ongunstige uitslag in het kader van dit programma worden afgevoerd, dan verwacht GD dat zij worden afgevoerd voor de slacht. Indien een rund met een ongunstige uitslag niet voor onmiddellijke slacht wordt afgevoerd, dan is het in verband met vrijwaring tegen vervolgschade nodig de koper bij verkoop schriftelijk te informeren over de ongunstige uitslag van het paratbc-onderzoek. Alle kosten (zoals abonnementskosten en kosten voor monsterneming en laboratoriumonderzoek) zijn voor rekening van de veehouder.

2. Intakeonderzoek

2.1 Intakeonderzoek; naar keuze bloed- of melkonderzoek

Na de aanmelding start het programma met het in beeld brengen van de besmettingsgraad op het bedrijf. Dit gebeurt via een intakeonderzoek. De veehouder kan daarbij kiezen uit:

I. individueel bloedonderzoek op antistoffen bij alle runderen van 3 jaar en ouder. Minimaal 30% van de totale koppel moet dan 3 jaar en ouder zijn. Bij onvoldoende runderen kan de groep worden aangevuld met runderen ouder dan 2 jaar. Mochten er onvoldoende runderen in de te bloedtappen categorie aanwezig zijn dan is deelname aan het Paratuberculose Programma niet mogelijk. Of:

II. individueel melkonderzoek op antistoffen bij alle melkgevende runderen. Melkonderzoek kan alleen als het bedrijf bij GD staat geregistreerd als melkleverend. Minimaal 30% van de totale koppel moet dan melkgevend zijn. Anders kan de bewaking alleen door middel van bloedonderzoek plaatsvinden.

Ad I. Bloedonderzoek: Kiest de veehouder bij de aanmelding voor 'bloedonderzoek', dan wordt dit aangestuurd door GD. De veehouder krijgt hierover schriftelijk bericht.

Ad II. Melkonderzoek: Kiest de veehouder bij de aanmelding voor 'melkonderzoek', dan ontvangt hij van GD een instructiebrief voor de monsterneming.

De melkmonsters kunnen worden genomen door een RVO/VVB-erkende monsternemer of door de veehouder 'in eigen beheer'. Monsterneming in eigen beheer kan alleen als de kwaliteit is geborgd door een RVO/VVB erkend kwaliteitsborgingsysteem, waarbij tussen de RVO/VVB en GD uitwisseling plaats vindt van de relevante gegevens. De veehouder geeft door zijn aanmelding aan het Paratuberculose Programma toestemming voor de uitwisseling van deze gegevens. Het is nodig dat alle monsters binnen 8 weken na de aanmelddatum worden aangeleverd bij de GD. GD beëindigt het abonnement indien het intakeonderzoek niet op tijd is uitgevoerd.

2.2 Status tijdens intakeonderzoek

De veestapel heeft de status 'onbekend' tot de uitslag van het intakeonderzoek bekend is.

Uitslag intakeonderzoek gunstig > 'status A'

Is de uitslag van het intakeonderzoek gunstig, dan krijgt de veestapel de 'status A'. Deze status wordt bewaakt door (periodiek) bewakingsonderzoek voor een veestapel met de 'status A'. Het bewakingsonderzoek wordt aangestuurd door GD (zie voor informatie over het bewakingsonderzoek 'status A' onder punt 3).

2.3. Uitslag intakeonderzoek ongunstig

Is de uitslag van het intakeonderzoek ongunstig, dan krijgt de veestapel de 'status B'. De veestapel behoudt de 'status B' mits:

- alle runderen met een ongunstige uitslag binnen 6 weken worden afgevoerd, én
- het bij deze status behorende bewakingsonderzoek wordt uitgevoerd.

(zie voor informatie over het bewakingsonderzoek 'status B' onder punt 4).

Worden de runderen met een ongunstige uitslag niet binnen 6 weken afgevoerd dan krijgt de veestapel de 'status C' (zie voor informatie over het bewakingsonderzoek 'status C' onder punt 5).

Indien de uitslag van het intakeonderzoek ongunstig is kan (niet verplicht) de veehouder een bevestigingsonderzoek laten uitvoeren (zie voor informatie over het bevestigingsonderzoek onder punt 6.1). Is de uitslag van het bevestigingsonderzoek voor alle runderen waarbij antistoffen tegen paratbc zijn aangetoond gunstig, dan krijgt de veestapel alsnog de 'status A'.

3. Maatregelen voor handhaving 'status A'

3.1. Bewakingsonderzoek 'status A' via bloed- of melkonderzoek: termijnen

Voor het behoud van de 'status A' is het volgende bewakingsonderzoek nodig:

a. 1 x per 24 maanden een individueel bloedonderzoek op antistoffen bij alle runderen van 3 jaar en ouder. Minimaal 30% van de totale koppel moet dan 3 jaar en ouder zijn. Bij onvoldoende runderen kan de groep worden aangevuld met runderen ouder dan 2 jaar. Mochten er onvoldoende runderen in de te bloedtappen categorie aanwezig zijn dan is deelname aan het Paratuberculose Programma niet mogelijk. Of:

b. 1 x per 24 maanden een individueel melkonderzoek op antistoffen bij alle melkgevendende runderen. Melkonderzoek kan alleen als het bedrijf bij GD staat geregistreerd als melkleverend. Minimaal 30% van de totale koppel moet dan melkgevend zijn. Anders kan de bewaking alleen door middel van bloedonderzoek plaatsvinden.

De bedrijven worden voor dit onderzoek door GD aangestuurd. Indien de monsters niet tijdig (d.w.z. binnen 8 weken na de datum van de aansturingbrief) bij GD zijn ontvangen wordt het bedrijf gekwalificeerd als 'in observatie' (zie voor vervolg bij 'niet tijdig ontvangen monsters' onder punt 3.7 en 3.8).

3.2. Bewakingsonderzoek 'status A' gunstig > blijft 'status A'

Is de uitslag van het bewakingsonderzoek gunstig dan blijft de 'status A' gehandhaafd.

3.3. Bewakingsonderzoek 'status A' ongunstig > wordt observatiestatus

Is de uitslag van het bewakingsonderzoek ongunstig dan krijgt het bedrijf de kwalificatie 'in observatie'. De veehouder kan dan kiezen voor:

- optie 1: een bevestigingsonderzoek binnen 6 weken (zie punt 3.4 e.v. én 6.1), of
- optie 2: afvoer van de runderen met ongunstige uitslag binnen 6 weken > 'status B' (zie voor informatie over bewakingsonderzoek 'status B' onder punt 4), of
- optie 3: geen bevestigingsonderzoek en geen afvoer van runderen met ongunstige uitslag > 'status C' (zie voor informatie over het bewakingsonderzoek 'status C' onder punt 5).

3.4. Bevestigingsonderzoek gunstig: van observatie > 'status A'

Indien het bedrijf vanuit de kwalificatie 'in observatie' terug wil keren naar de 'status A' dan voert het bedrijf binnen 6 weken na de toekenning van de observatiestatus een bevestigingsonderzoek uit bij alle runderen waarbij afweerstoffen tegen paratbc zijn aangetoond. Zijn alle uitslagen van het bevestigingsonderzoek gunstig dan krijgt het bedrijf de 'status A' terug (zie voor informatie over het bevestigingsonderzoek onder punt 6.1).

3.5. Bevestigingsonderzoek ongunstig: van observatie > 'status B'

Is de uitslag van het bevestigingsonderzoek ongunstig dan krijgt het bedrijf de 'status B'. Voor het behoud van de 'status B' worden alle runderen met een ongunstige uitslag binnen 6 weken na de uitslagdatum van het bevestigingsonderzoek afgevoerd (zie voor informatie over het bewakingsonderzoek 'status B' onder punt 4).

3.6. Van 'status A' – via 'in observatie' – naar 'status C'

Indien het bewakingsonderzoek en/of bevestigingsonderzoek één of meer ongunstige uitslagen oplevert en de desbetreffende runderen worden niet binnen 6 weken van het bedrijf afgevoerd, dan krijgt het bedrijf de 'status C'. (zie voor informatie over het bewakingsonderzoek 'status C' onder punt 5).

3.7. Monsters bewakingsonderzoek 'status A' te laat ontvangen; gunstige uitslag

Indien GD de monsters voor het bewakingsonderzoek 'status A' niet tijdig ontvangt (d.w.z. niet binnen 8 weken na de datum van de aansturingbrief), dan krijgt het bedrijf de kwalificatie 'observatie'. De veehouder heeft dan toch nog de mogelijkheid om binnen 6 weken monsters in te sturen. Levert dit onderzoek uitsluitend gunstige uitslagen op dan krijgt het bedrijf de 'status A' terug.

Maakt de veehouder geen gebruik van de mogelijkheid om alsnog binnen 6 weken monsters in te sturen dan wijzigt de kwalificatie in 'status C'.

3.8. Monsters bewakingsonderzoek 'status A' te laat ontvangen; ongunstige uitslag

Indien het alsnog uitgevoerde bewakingsonderzoek één of enkele ongunstige uitslagen oplevert, dan behoudt het bedrijf vooralsnog de status.

3.9. Aanvoercontrole en onderzoek aangevoerde runderen

Bij bedrijven met een 'status A' wordt door GD een aanvoercontrole uitgevoerd via het I&R-systeem. Bij aanvoer van runderen van 2 jaar en ouder met een lagere status krijgt het bedrijf de kwalificatie 'observatie'. Vervolgens wordt het bedrijf door GD aangestuurd voor bloedonderzoek van deze aangevoerde runderen. Inzending van monsters moet plaatsvinden binnen 8 weken na aanvoerdatum. Is de uitslag gunstig, dan krijgt het bedrijf de 'status A' terug. Is de uitslag ongunstig, of zijn er geen monsters ingezonden, dan krijgt het bedrijf de 'status A' terug indien de runderen met een ongunstige uitslag of de niet onderzochte runderen binnen 6 weken na uitslagdatum c.q. na einde onderzoeksperiode zijn afgevoerd.

Zijn de runderen met een ongunstige uitslag niet tijdig afgevoerd dan wijzigt de status in status C'. Zijn de runderen niet binnen de onderzoeksperiode onderzocht dan wijzigt de status in status B'.

3.10. Klinische verschijnselen

De deelnemende veehouder met 'status A' is verplicht klinische verschijnselen van paratbc (bij één of meer runderen op zijn bedrijf) te melden bij GD (tel. 0900-1770). Vervolgens bepaalt GD - op basis van de (veterinair) relevante feiten en omstandigheden - welke stappen/maatregelen worden genomen.

4. Maatregelen voor handhaving 'status B'

4.1. Runderen met een ongunstige uitslag; aanhouden of afvoeren?

Indien een bedrijf met 'status B' de runderen met een ongunstige uitslag binnen 6 weken na toekenning van deze status afvoert dan blijft de 'status B' gehandhaafd. Vervolgens is van toepassing de procedure bewakingsonderzoek 'status B' (zie voor informatie over het bewakingsonderzoek 'status B' onder punt 4.2 e.v.). Wanneer de runderen met een ongunstige uitslag niet binnen 6 weken na toekenning van de 'status B' worden afgevoerd dan ontvangt het bedrijf de 'status C'.

4.2. Bewakingsonderzoek 'status B': termijnen

Wil de veehouder de 'status B' behouden of verbeteren dan is het nodig om het volgende bewakingsonderzoek uit te voeren:

- a. 1 x per 12 maanden een individueel bloedonderzoek op antistoffen bij alle runderen van 3 jaar en ouder. Minimaal 30% van de totale koppel moet dan 3 jaar en ouder zijn. Bij onvoldoende runderen kan de groep worden aangevuld met runderen ouder dan 2 jaar. Mochten er onvoldoende runderen in de te bloedtappen categorie aanwezig zijn dan is deelname aan het Paratuberculose Programma niet mogelijk. Of:
- b. 1 x per 12 maanden een individueel melkonderzoek op antistoffen bij alle melkgevendende runderen. Melkonderzoek kan alleen als het bedrijf bij GD staat geregistreerd als melkleverend. Minimaal 30% van de totale koppel moet dan melkgevend zijn. Anders kan de bewaking alleen door middel van bloedonderzoek plaatsvinden. Of:
- c. 1 x per 24 maanden individueel mestonderzoek bij alle runderen van 2 jaar en ouder (zie voor meer informatie over mestonderzoek onder punt 6.2 e.v.).

De datum van het eerstvolgende bewakingsonderzoek is gebaseerd op het type onderzoek van het laatste (bewakings) onderzoek.

Bij bloed-/melkonderzoek > eerstvolgende bewakingsonderzoek na 12 maanden;
bij mestonderzoek > eerstvolgende bewakingsonderzoek na 24 maanden.

GD verwacht alle bloed- of melkmonsters uiterlijk binnen 8 weken na de verzending van de aansturingbrief. Indien de monsters niet op tijd zijn ontvangen, behoudt het bedrijf de 'status B'. De veehouder heeft dan toch nog de mogelijkheid om binnen 6 weken monsters in te sturen. Voldoet hij hieraan, dan wordt dit onderzoek afgehandeld als een 'normaal bewakingsonderzoek'. Worden binnen deze termijn geen monsters voor onderzoek ontvangen dan wordt de status gewijzigd in 'status C'.

4.3. Uitslag bewakingsonderzoek 'status B' gunstig > 'status A'

Is de uitslag van het bewakingsonderzoek gunstig, dan krijgt het bedrijf de 'status A'. (zie voor informatie over het bewakingsonderzoek 'status A' onder punt 3).

4.4. Uitslag bewakingsonderzoek 'status B' ongunstig > 'status B' bij afvoer runderen met een ongunstige uitslag; anders 'status C'

Is de uitslag van het bewakingsonderzoek ongunstig, dan behoudt het bedrijf de 'status B' mits alle runderen met een ongunstige uitslag binnen 6 weken worden afgevoerd. Worden deze runderen niet afgevoerd, dan krijgt het bedrijf de 'status C'. Worden deze runderen later alsnog afgevoerd dan krijgt het bedrijf de 'status B' terug.

5. Maatregelen voor handhaving 'status C'

5.1. Bewakingsonderzoek 'status C'; termijnen.

Wil de veehouder de 'status C' behouden of verbeteren, dan is het nodig om het volgende bewakingsonderzoek uit te voeren:

- a. 1 x per 12 maanden een individueel bloedonderzoek op antistoffen bij alle runderen van 3 jaar en ouder. Minimaal 30% van de totale koppel moet dan 3 jaar en ouder zijn. Bij onvoldoende runderen kan de groep worden aangevuld met runderen ouder dan 2

jaar. Mochten er onvoldoende runderen in de te bloedtappen categorie aanwezig zijn dan is deelname aan het Paratuberculose Programma niet mogelijk. Of:

b. 1 x per 12 maanden een individueel melkonderzoek op antistoffen bij alle melkgevende runderen. Melkonderzoek kan alleen als het bedrijf bij GD staat geregistreerd als melkleverend. Minimaal 30% van de totale koppel moet dan melkgevend zijn. Anders kan de bewaking alleen door middel van bloedonderzoek plaatsvinden. Of:

c. 1 x per 24 maanden individueel mestonderzoek bij alle runderen van 2 jaar en ouder (zie voor informatie over het mestonderzoek onder punt 6.2 e.v.).

De datum van het eerstvolgende bewakingsonderzoek is gebaseerd op het type onderzoek van het laatste bewakingsonderzoek.

Bij bloed-/melkonderzoek > eerstvolgende bewakingsonderzoek na 12 maanden;

bij mestonderzoek > eerstvolgende bewakingsonderzoek na 24 maanden.

Indien de bloed- of melkmonsters niet binnen 8 weken na de datum van de aansturingbrief bij GD zijn ontvangen blijft de 'status C' gehandhaafd tot het moment dat het benodigde onderzoek wel heeft plaatsgevonden.

5.2. Uitslag bewakingsonderzoek 'status C' ongunstig of gunstig > 'status B' bij afvoer van runderen met ongunstige uitslag; anders 'status C'

Het bedrijf behoudt de 'status C' ongeacht de uitslag van het laatste bewakingsonderzoek. Het bedrijf kan pas een hogere status krijgen als alle bewakingsonderzoeken zijn uitgevoerd en voorts:

- alle - ook in het verleden - ongunstig geteste runderen zijn afgevoerd (dan 'status B') , of;
- alle - ook in het verleden - ongunstig geteste runderen een gunstige uitslag hebben gehad van een bevestigingsonderzoek met mestonderzoek (dan 'status A').

6. Mestonderzoek

6.1. Bevestigingsonderzoek; altijd met een individuele mestonderzoek

Een bedrijf met een ongunstige uitslag voor bloed- of melkonderzoek wordt door GD geadviseerd (= niet verplicht) om deze uitslag binnen 6 weken na de uitslagdatum te laten bevestigen met een individuele mestonderzoek. De uitslag van het bevestigingsonderzoek is dan bepalend.

6.2. Inplannen mestmonsters

Mestmonsters hebben een beperkte houdbaarheid. Het is daarom noodzakelijk dat de veehouder voor het inplannen en insturen van dit onderzoek tijdig contact opneemt met GD (0900-1770).

6.3. Bloed- of melkonderzoek optioneel vervangen door mestonderzoek

Voor de bewaking van de 'status B' of 'status C' kan een bloed- of melkmonster eventueel worden vervangen door een individueel mestonderzoek.

6.4. Geldigheidsduur uitslag mestonderzoek

De uitslag van het bewakingsonderzoek via mest heeft een geldigheidsduur van 24 maanden (geldigheidsduur bloed- en melkonderzoek 12 maanden bij bewaking 'status B' en 'status C'; 24 maanden bij bewaking 'status A'). Bij mestonderzoek wordt het bedrijf dus pas 24 maanden na de datum van de aansturing van het vorige mestonderzoek aangestuurd voor het volgende bewakingsonderzoek (bloed- of melkonderzoek).

7. Beëindiging abonnement door GD

Het abonnement van een bedrijf met de status 'onbekend' wordt door GD beëindigd. De veehouder krijgt hiervan schriftelijk bericht.

8. Diversen

8.1. Geen runderen aanwezig in de te onderzoeken leeftijdscategorie

Indien de veehouder geen runderen aanwezig heeft in de te onderzoeken leeftijdscategorie, zal door GD – op basis van de (veterinair) relevante feiten en omstandigheden - worden bepaald welke stappen/maatregelen worden genomen.

8.2. Ongunstige uitslag niet aangestuurd onderzoek (ongeacht laboratorium)

Indien de veehouder op eigen initiatief paratbc-onderzoek laat doen van één of enkele runderen, en de uitslag van dit onderzoek is ongunstig, wordt hij gevraagd onmiddellijk contact op te nemen met de GD (0900-1770) (informatieplicht). Vervolgens zal door GD – op basis van de (veterinaire) relevante feiten en omstandigheden - worden bepaald welke stappen/maatregelen worden genomen.

8.3. Facultatieve maatregel

- Geadviseerd wordt om bij aangevoerde runderen in de leeftijd van 1 tot 2 jaar oud met een lagere status een mestonderzoek bij de desbetreffende runderen uit te laten voeren.
- Geadviseerd wordt om van runderen met een ongunstige uitslag het laatste kalf jonger dan één jaar af te voeren.

8.4. Monsterneming

Alle melkmonsters worden genomen door een veeverbeteringsorganisatie of door de op het bedrijf praktiserende dierenarts. De monsternemer/dierenarts draagt (in opdracht en onder verantwoordelijkheid van de veehouder) zorg voor het correct nemen en identificeren van de monsters van de runderen en voor het verzenden naar de veeverbetering/GD.

Alle bloed- en mestmonsters worden genomen door de op het bedrijf praktiserende dierenarts. De dierenarts draagt (in opdracht en onder verantwoordelijkheid van de veehouder) zorg voor het correct nemen en identificeren van de monsters van de runderen en voor het verzenden naar GD.

GD doet haar uiterste best om de onderzoeken tijdig aan te sturen. Indien de aansturingbrief niet op tijd aankomt, door welke oorzaak ook, vraagt GD de veehouder zelf contact op te nemen met GD (tel. 0900-1770).

8.5. Wijziging reglement

GD kan voor de uitvoering van dit reglement nadere regels stellen en/of dit reglement te wijzigen. Van iedere wijziging van het reglement stelt GD de deelnemers in kennis via een publicatie in het magazine GD Herkauwer of via schriftelijke berichtgeving op enige andere wijze.

8.6. Algemene voorwaarden GD

Op alle GD-werkzaamheden zijn de 'Algemene Voorwaarden GD' van toepassing, gratis opvraagbaar via tel. 0900-1770 of via www.gddiergezondheid.nl.

8.7. Datum inwerkingtreding

De onderhavige tekst van het Paratuberculose Programma treedt in werking per 10 augustus 2017. Per voormelde datum vervallen alle eerdere versies van dit programma.